CCCLXXXIII. / dies uero habet oras XII. parti ergo horas IIIICCCLXXXIII quas ann(us) habet p(er) XII^{a} parte s(e)c(un)d(um)/quod d(e) XII oraru(m) spatjo concluditur et dicebis duodecies CCC, IIIDC, superant DCCLXXXIII //f.6^{v}// et iterum dicebis duodecies LX, DCCXX, sup(er)sunt LXIII et tertjo dicis duodecies V, LX, / superant III horas quod est quarta pars diei que dicitur † quod si ipsas III horas / ad dies CCCLXV sup(er)addite non fuerint, minime uidetur ann(us) impleri. set ubi adiciende / sunt ipse III hore nisi anni singulis in k(a)l(endis) i(a)n(ua)r(ii)s.

ITEM QUOMODO INVENIATUR BISSEXTUM./$_{5}$ Zodiacum circulu(m) ab antiquis in trecentis LX partib(us) diuissum fuisse manifestum est / quia XII signa que in eo sunt singula tricenas partes habent. duodecies enim triceni / CCCLX faciunt. set dum solis astrum tarditate sui in trecentis LX dieb(us) easdem partes / peragrare minime posse uideretur, addite sunt ei queda(m) particulae quib(us) abiectis / supplere possit ambitum signiferi circuli. singulis ergo partib(us) quas eu(m) singulis /$_{10}$ dieb(us) p(er)agrare necesse est, addita sunt momenta XIIII ex quib(us) conpaginantur in XXX^{a} / dieb(us) et decem semis hore. in decem semis horis sunt momenta

XL XX. ipsa in / XII partes diuisa faciunt, unicuiq(ue) signo addantur, momenta XII. duodecies / enim XIIII, CCCCXX sunt quod sunt hore ut superius dictu(m) est XI. ex ipsis X horis et dimedia / concrescunt hore p(er) totu(m) annu(m) CXXVI. duodecies enim deni CXX faciunt et duodecies / e(nim) VI horas faciunt. que ore du(m) p(er) die diuise fuerint ita du(m)taxat ut un(us)quisq(ue) dies cum / nocte sua XXIIII horas abet, fiunt quinq(ue) dies et VI horas que remanent quia nec con/putari nec leguntur nec sole in uno anno diem facere possunt. additis aliis VI, / que eis in alio anno adiciuntur et tertjis VI que eis in tertjo anno adiciuntur / et quartis VI que eis in quarto anno adiciuntur, efficiunt XXIIII horas et est dies / unus cum nocte sua que bissextu(m) uocant et est causa quinq(ue) dieru(m) et quadrantis / qui sup(er) CCCLX partes adcrescunt./ Luna uero s(e)c(un)d(u)m quor(un)dam opinionem signiferi ambitu p(er)currere dicitur XXVII dieb(us), / VIII horis. ita uidelicet ut in uno quoq(ue) signo moretur duob(us) dieb(us) et [semis] <senis> horis / et bisse<x> unius hore, sed hanc eor(um) opinione(m) infirmat sagacissima indagatjo / philosoforu(m) que dicunt hoc: luna itineris co(n)ficere in VIII <VIIII> horis quod sol co(n)ficit in V dieb(us). / nisi

eni(m) duob(us) dieb(us) et senis horis et bisse<x> unuius hore aliq(u)id addatur, nequaqua(m) poterit credi / hoc luna(m) p(er)agere in VIIII horis itineris quod sol p(er)agit in V dieb(us). si ergo duob(us) dieb(us) et / senis horis et bisse<x> unius hore adda(n)tur, ostenta quinq(ue), momenta duo et sexta pars / momenti, no(n) inco(n)uenienter poterit tunc uideri unu(m) lunare(m) habet XXVII dies, VIIII^{em} /$_{30}$ horas, XXVI momenta et unu(m) ostentu(m). ex binis eni(m) dieb(us) et senis horis efficiuntur dies XXVII / et ex ea parte hore que bisses appellatur et ex quinq(ue) ostentis efficiuntur momenta / VIIII hore. ex duob(us) ergo momentis et VI parte momentis et XII^{a} partem ostenti efficiuntur / momenta XXVI et ostentum. Ann(us) eni(m) solaris habet ut superius dictu(m) est CCCLXV et unu(m) quadra(n)te(m). ann(us) uero lunaris abet /$_{35}$ XXVII < dies>, horas VIIII^{em}, momenta XXVI, ostentu(m) unu(m). uideamus ergo quomodo fit quod / in nobem horis hoc luna p(er)agat itineris quod sol in V dieb(us) p(er)currit. sunt igitur in anno / lunari hore DCLVII$^{e(m)}$, momenta XXVI et ostentu(m) unu(m). sunt ergo in trecentis LXV dieb(us) //f.7^{r}// et senis horis quod est ann(us) solis quinarii LXXIII remanentib(us) sex horis. / In sexingentis uero quinquaginta et

VII horis et XXVI momentis et ostento sunt nouenarii / nilhomin(us) LXXIII remanentib(us) XXVI momentis et uno ostento. [sunt nouenarii nicilomin(us) / LXXIII remanentib(us) XXVI momentis et uno ostento.] quod eni(m) in CCCLX dieb(us) p(er)agit sol itineris, / hoc luna facit in XXVII dieb(us) et quod ille in V, hoc ista in VIIII$^{e(m)}$ horis et quod ille in VI horis, / que faciunt momenta CCXL, hoc ista in XXVII <XVI> momentis et uno ostento. id(e)o eni(m) bisses et ostenta / et momenta singillatim suis nominib(us) nuncupata posuim(us) nec ea in unu(m) collecta, malor(um) / particular(um) nuncupatjone(m) p(er)trixim(us) ut du(m) singula minutatim p(er) ordinem adponuntur / et properius nominib(us) nuncupatus faciliorem intellegentje aditum prebea(n)t./

ARGUMENTUM QUOMODO INVENIATUR INITJO QUADRAGESIME./ Si uis reperire initju(m) Hebreor(um), sume epactas s(e)c(un)d(u)m Romanos ei(us)dem anni et supputa p(er) / quotos de VII idib(us) f(e)br(uarii)s in epacta minores usq(ue) XXIIII et in epactas maiores que sunt XXV, XXVI / u(e)l XXVIII usq(ue) LIIII et inuenies l(una) s(e)c(un)da quod est initju(m) quadragesime Eb(reorum). su(m)me feria(m) initju(m) Eb(reorum) / et seq(ue)nti d(omi)nico initju(m) quadragesime inuenies Latinor(um). Si uis repperire

introitum s(e)c(un)d(u)m (He)br(eo)s, $/_{15}$ su(m)me epactas s(e)c(un)d(u)m Romanos et supputa de k(alendis) f(e)br(uarii) p(er) quotos in epactas minores usq(ue) XXX et in aepactas / maiores usq(ue) LX et inuenies l(una) II^{a} quod est initju(m) Eb(reorum). su(m)me feria(m) in qua ipsa l(una) II^{a} inuenisti si d(omi)nica fuerit / u(e)l quacumq(ue) feria(m) ex VII dieb(us) et seq(ue)nti d(omi)nico initju(m) quadragesime inuenies Ch(r)is(ti)anor(um)./

Si uis scire initju(m) beate quadragesime, su(m)me aepactas s(e)c(un)d(u)m Romanos et co(n)puta p(er) ferias a die / qua fuerint k(alendae) f(e)br(uar)ie, in aepactas minores usq(ue) XXXI et infra XL et in aepactas maiores usq(ue) LXI $/_{20}$ et infra LXX.ubi diem d(omi)nicum inueneris ibi erit initju(m) quadragesime. et ut sciatis quota k(alen)d(ae), n(ona)s / u(e)l id(us) occurrat, resu(m)me ipsas epactas in digitis et supputa de ipsas k(alen)d(as) f(e)br(uarii)s p(er) quotus quousq(ue) / numerando p(er)uenias ad su(m)mam qua(m) in d(omi)nico inuenisti et repperies quotu(m) erit initju(m) quadragesime. /

Si uis inuenire introitu(m) s(ecun)d(u)m Ebreos, su(m)me l(unam) quota fuerit eodem anno in k(alen)d(is) i(a)n(uarii) et adicies / XVII cano-

nicos et collecta su(m)ma incipis addendo enumerare p(er) quotos n(ona)s f(e)br(uarii) in aepactas $/_{25}$ minores usq(ue) XLIIII et in aepactas maiores usq(ue) LXXIIII et inuenies l(unam) II[a] quod est initju(m) Eb(reorum). / su(m)me feria(m) quaeadem l(unam) II[a] inuenisti si d(omi)nica fuerit u(e)l quacu(m)q(ue) feria ex VII dieb(us) et seq(ue)nti d(omi)nico / introitu(m) repperies Latinor(um). Iteru(m) resu(m)me quotu quo l(una) II[a] conputasti et deduc p(er) quotos usq(ue) / seq(ue)nti d(omi)nico inuenies quotu(m) erit initju(m) quadragesime.

IT(EM) ALIO MODO P(ER) IPSA(M) SU(M)MAM SICUT SUPRA./ Su(m)mes l(unam) que fuerit eodem anno in k(alendis) i(a)n(uarii)s adiectos XVII canonicos et collecta su(m)ma in digitis $/_{30}$ incipis addendo enumerare ferias a die qua fuerit eodem anno k(alen)d(ae) i(a)n(ua)rie usq(ue) quo numerus q(uos) in / digitis tenes, in aepactas minores usq(ue) XLV et in ferias LI et in aepactas maiores usq(ue) LXXV et in feria LXXXI / p(er)ueniat ad die(m) d(omi)nicu(m) et ibi erit initju(m) quadragesime. et ut scias quoto k(alendae), n(ona)s u(e)l [k(alendae)] <idus> occurrat, / resu(m)me ipsa l(una) cu(m) XVII canonicos et incipe a n(oni)s f(e)br(uarii)s p(er) quotos quousq(ue) reiteres

numeru(m) quem / in d(omi)nico fixisti et quotum initjum quadragesime prouatu(m) inuenies.

IT(EM) ALIUM. /$_{35}$ Su(m)me aepactas s(e)c(un)d(u)m Latinos et adice XVIII° canonicos et collecta su(m)ma in digitis, incipe / dinumerare p(er) quotos a n(oni)s f(e)b(ruarii)s usq(ue) quo numerus q(ue)m digitis tenueris in aepactas minores / usq(ue) XLIIII^{or} et in aepactas maiores usq(ue) LXXIIII p(er)ueniat et inuenies l(unam) II^{a}. su(m)me feriam //f.7^{v}// in qua ipsa l(una) II^{a} inuenisti quod est initjum Eb(reorum), sequenti d(omi)nico introitu(m) est quadragesime / Chri(sti)anor(um).

IT(EM) ALIUM. Si uis ueraciter inuenire initju(m) Eb(reorum) , numera quod dies incurrunt / a XII k(alendis) ap(rilis) usq(ue) in diem XIIII lune quo pasca Eb(reorum) est et tantos iteru(m) numera a VII° id(ibus) f(e)b(ruariis) donec / eundem numerum conpleas et inuenies l(unam) II^{a} et ubi numerum conpleueris conputa qui dies /$_{5}$ incurrat si d(omi)nica u(e)l quacumq(ue) feria ex VII dieb(us) fuerit, seq(ue)nti d(omi)nico initju(m) quadragesime / erit Chri(sti)anor(um).

QUOMODO INVENIATUR PRIMI MENSIS./ Si nosse uis quotum in qua luna nascatur qui paschalem sollemnitatem adsignat, / id (es)t in qua mensis s(e)-

c(un)d(u)m L(ati)n(os) su(m)mit initjum qui s(e)c(un)d(u)m antiquam tradictjone prim(us) dicitur, / su(m)me aepactas ei(us)dem anni s(e)c(un)d(u)m Romanos et supputa de k(alendis) m(a)r(tii) in aepactas minores usq(ue) XXXI $/_{10}$ et in aepactas maiores usq(ue) ad LXI et ibi inuenies l(unam) I^{a} quod est initjum primi mensis. /

DE ANNOS COMUNES ET EMB(OLISMOS). Ab VIII id(ibus) m(a)r(tii)s usq(ue) VIII k(alendas) ap(rilis) que in his XVIII dieb(us) nate fuerint, / faciunt comunes annos. sunt ergo intra hos V dies in quib(us) nullo modo l(una) nascitur, / VI id(us) m(a)r(tii)s, XV k(alendae) ap(rilis),[XV k(alendae) ap(rilis)] VIIII k(alendae) ap(rilis). item a VI k(alendis) ap(rilis) usq(ue) in n(onas) ap(rilis) lune que in his / X dieb(us) nate fuerint faciunt annos embolismos et sunt intra hos dies in quib(us) nullo $/_{15}$ tempore lune initju(m) summunt, id (es)t III k(alendae) ap(rilis), III n(ona)s ap(rilis).

Sententia d(e) natiuitate, passione / et resurrectjone d(omi)ni./

Quadragies sexies quippe seni fiunt CCLXC (sic) qui faciunt menses VIIII et dies VI. co(n)puta ergo

313-314 et resurrectjone Domini marg.

/ dies ab VIII k(alendis) ap(rilis) usq(ue) in VIII k(alendas) i(a)n(ua)r(ia)s quando natus est D(omi)-nus et ita repperies VIII k(alendas) ap(rilis) co(n)-ceptus est, / VIII k(alendas) ian(uar)io natus. pridiae ante passione sua XI k(alendas) ap(rilis) die Vª f(eria), pascha cum discipulis suis / celebra-bit et X k(alendas) ap(rilis) passus est, die VIª f(eria) et die VIII k(alendas) ap(rilis) in quo ceptus est, resurrexit / media(m) noctis sicut scriptum est de natiuitate ei(us), quu(m) medium silentium teneret om(ni)a /, om(ni)p(oten)s sermo tuus, d(omi)ne, a regalib(us) sedib(us) uenit, de die au(tem) in qua ad iudicandum uenturus / est, ayt scriptura, media nocte clamor factus est, ecce sponsus uenit, exite obiam ei. /

De resurrectjone au(tem) [au(tem)] conpu-ta ab ora nona passionis in qua emisit sp(iritu)m usq(ue) / prima sabbati medium noctis tempore et inuenies oras XXXVI, id (es)t triu(m) dierum / in quo resurrexit.

IT(EM) RATJO DE QUESTJONE PASCALI./ Si quis uult nosse ratjone(m) laterculi pascalis Teo-fili u(e)l Cirilli laterculum sequatur / quem qui intelligere ualuerit nullaten(us) de pascali obseruan-tja errorem patjetur. / s(e)c(un)d(u)m ergo ueridicas

ratjones et s(e)c(un)d(u)m s(an)c(t)or(um) trecentor(um) XVIII° pontificum sanctjone / qui in niceno concilio conuenerunt,a die VIII° id(uu)m martjaru(m) usq(ue) in n(ona)s ap(rilis), lune /$_{30}$ natiuitatis exquirenda est, que ubicumq(ue) infra hos XXVIIII nata fuerit, ipsa / facit primi mensis initjum quem D(eu)s f(a)m(u)lo suo Moysi obseruare precepit dicens: ob/serua mensem nobor(um) frug(um) et uerni primum temporis ut facias pasce D(omi)no d(e)o tuo / quarta decima die mensis ad uespera, id (es)t XIIII^{a} luna. s(e)c(un)d(u)m hoc ergo diuinum oraculu(m) / luna que ante VIII id(us) m(a)r(tii) nata fuerit non facit initjum mensis nobor(um) sed aduc /$_{35}$ XII° reputatus qui est mensis nobissimis Ebreor(um) et non licet contra preceptu(m) D(omi)ni / luna ueteri mense nascente initju(m) mensis facere noui in quo pasca D(omi)ni cum/celebratur, neque p(ost) n(ona)s ap(rilis) q(ui)a s(e)c(un)di l(un)a(m) mensis esse dinoscitur sicut au(tem) natiuitate //f.8^{r}// lune que primi mensis initju(m) facit, neq(ue) ante VIII° id(us) m(a)r(tii) requirim(us) neq(ue) p(ost) n(ona)s ap(rilis). / ita lunam XIIII^{a} neq(ue) ante XII° k(alendas) ap(rilis) neq(ue) p(ost) XIIII° k(alendas) m(a)i(a)s nob(is) licet inquirere, nisi eni(m) / primo XIIII^{a} luna ueraciter fuerit

prescrutata nullaten(us) de pasce obseruantja / uerissima(m) ratjone(m) potueris inuenire. et sicut luna XIIII, que est pasca Ebreor(um), / a XII° k(alendis) ap(rilis) usq(ue) XIIII° k(alendas) m(a)i(a)s requiratur et ita et pasca n(o)s(tru)m ab XI° k(alen)dar(um) apriliu(m) usq(ue) / ad VII k(alen)dar(um) alior(um) qui sunt dies XXXV sine dubio conputatus, ut neq(ue) ante XII k(alendas) ap(rilis) / neq(ue) p(ost) VII k(alendas) m(a)i(a)s pasca n(o)s(tru)m nullatenus requiratur.

DE QUOTU LUNE XIIII$^{e(m)}$ PASCA EBREOR(UM)./

Si uis scire luna XIIII^{a} pasce Ebreor(um), su(m)me epactas ei(us)dem anni et conputa a XII k(alendis) ap(rilis) / in aepactas minores usq(ue) ad XXIIII^{or} et in aepactas maiores usq(ue) LIIII. su(m)me feria(m) pasce Eb(reorum) / si d(omi)nica fuerit u(e)l quacu(m)q(ue) feria(m) ex septem dieb(us) et seq(ue)nti d(omi)nico pasca inuenies Chri(sti)anor(um)./ <s>i uis repperire pasca Eb(reorum), su(m)me epactas s(e)c(un)d(u)m Romanos et co(n)puta a k(alendis) m(a)r(tii) in epactas minores / usq(ue) XLIIII^{or} et in epactas maiores qui sunt XXV, XXVI u(e)l XXVIII usq(ue) LXXIIII. su(m)me feria(m) pasca Eb(reorum) / et sequenti d(omi)nico pasca erit Latinor(um).

ALIUM./ Si uis repperire pasca Eb(reorum), su(m)me

epactas s(e)c(un)d(u)m Romanos et supputa in epactas minores $/_{15}$ a XVII° k(alendis) ap(rilis) usq(ue) XXVIIII$^{e(m)}$ et in aepactas maiores XVII° k(alendas) m(a)i(a)s usq(ue) XXVIIII$^{e(m)}$ sicut supra. / su(m)me feria(m) pasca Eb(reorum) et seq(ue)nti d(omi)nico pasca inuenies Latinor(um).

ALIUM./ Si uis repperire luna XIIII^{a} pascae Eb(reorum), su(m)me aepactas s(e)c(un)d(u)m Romanos. adice canonicos XVIII° / et collecta in digitis su(m)ma , discurre p(er) cuotos a XIIII° k(alendis) ap(rilis) et in epactas minores usq(ue) XLIIII° et in epactas maiores usq(ue) LXXIIII°. su(m)me feria(m) pasce Eb(reorum) et seq(ue)nti d(omi)nico pasca inuenies Latinor(um). $/_{20}$ <S>i uis inuenire pasca n(o)s(tru)m, su(m)me epac(cta)s s(e)c(un)d(u)m Romanos adiectos XVIII° canonicos et a feria / que annu(m) deducet discurre p(er) ferias in aepactas minores usq(ue) ad XLII et in LI et in aepactas maiores / usq(ue) LXXV et infra LXXI ubi diem d(omi)nicu(m) inueneris. su(m)me quotu(m) pasce Ae(breorum) et p(er)duc su(m)ma / quam in d(omi)nico tenuisti et repperies quotu(m) erit pasca Latinor(um).

ALIUM. / Si uis scire feria(m) lune XIIII° $^{e(m)}$ pasca Aeb(reorum), su(m)me l(unam) que fuerit eodem anno in k(alendis) i(a)n(ua)r(ii)s, adice

/$_{25}$XVII$^{e(m)}$ canonicos et collecta su(m)ma incipis addendo enumerare ferias a die qua fuer(i)t / eodem anno k(alendas) i(a)n(ua)r(ia)s quousq(ue) numerus quem digitis tenueris in aepa(cta)s minores usq(ue) XLIIII / et in aepa(cta)s maiores usq(ue) LXXIIII p(er)ueniat et inuenies l(unam) XIIII^{a}. p(er)exi de ipsa f(eri)a qua luna / XIIII^{a} inuenisti in aepa(cta)s minores usq(ue) XLV, LI, et in aepa(cta)s maiores usq(ue) LXXV et infra LXXXI. / ubi diem d(omi)nicu(m) inueniris ibi erit dies resurrectjonis d(omi)ni. ut si in aepa(cta)s minores /$_{30}$ su(m)ma(m) ipsa in d(omi)nico ad XLV p(er)uenerit, subtractis XXX^{a}, l(unam) XV^{a} esse in die(m) resurrectjonis D(omi)ni / scies. similiter si XLVI, XVII^{a} <XVI^{a}> et sic om(n)es usq(ue) ad LI ut deductis XXX^{a}, l(una) sit XXI in d(omi)nico pasce. / similiter in aepa(cta)s maiores si su(m)ma ipsa in d(omi)nico usq(ue) ad LXXV p(er)uenerit, deductis LX, l(una) XVI^{a} <XV^{a}> / pasce pronuntjes. similiter usq(ue) ad LXXXI ut demtos LX, quod remanserint, ipsa(m) luna(m) / esse in die resurrectjonis D(omi)ni scies. Ut au(tem) scias quoto k(alendae), n(ona)s, id(us) pasce dies Aeb(reorum) siue /$_{35}$ pasca n(o)s(tru)m occurrat, resumme ipsa luna que supra adiectos XVII et sup/puta p(er) quotos a XIIII° k(alendis) ap(rilis) usq(ue) quote

ipsa su(m)ma p(er)duxerit quo l(unam) XIIII^{a} u(e)l d(omi)nicu(m) die(m) / inuenisti siue in aepa(cta)s minores seu maiores et cognoscis quotu(m) est Aeb(reorum) pasca siue n(o)s(tru)m.

//f.8^{v}// ALIUM. Si uis repperire pasca Aeb(reorum), su(m)me epactas ei(us)dem anni s(e)c(un)d(u)m Latinos, adice c(ano)n(ico)s / XX et collecta su(m)ma in digitis, discurre p(er) quotos a XII° k(alendis) ap(rilis) in epactas minores usq(ue) / a XLIIII et in epa(cta)s maiores usq(ue) LXXIIII. ALIUM. Ut Eb(reorum) pasca inuenias, su(m)me aepa(cta)s / s(e)c(un)d(u)m latitnos (<u>sic</u>), adice VII c(a)no(nico)s et collecta su(m)ma, supputa p(er) quotos a XII° k(alendis) ap(rilis) in epa(cta)s /$_{5}$ mynores usq(ue) XXXI et in aepa(cta)s maiores usq(ue) LXXI et iter(um) ut feria(m) Aeb(reorum) inuenias, reposita superiore / su(m)ma et incipis feria(m) a pridie k(alendis) m(a)r(tii) usq(ue) ad XXXI^{a} et ita repperies.

ALIUM. Si uis scire quota luna festi pascalis occurrat si martjo mense pasca celebratur, / conputa menses a septembres usq(ue) ad februariu(m), fiunt VI. his semp(er) adice II, fiunt VIII°. / adde epa(cta)s s(e)c(un)d(u)m Egyptjos adice et

dies mensis ipsius martji quo pasca celebratur et collec/$_{10}$ta su(m)ma, quicq(ui)d sup(ra) u(e)l min(us), deductis XXX, uener(i)t, ipsa luna occurr(i)t in diem resurrectjo/nis d(omi)ni. si uero mense aprile pasca celebratur, conputa a septembrio sic ut supra usq(ue) / in martjo, fiunt VII. his se(m)p(er) adice II, fiunt VIIII$^{e(m)}$. adde aepa(cta)s s(e)c(un)d(u)m Egyptjos adice et / dies mensis quo pasca celebratur, id (es)t aprilis s(e)c(un)d(u)m Latinos et collecta su(m)ma, deductos XXX, / quod remanserit, ipsa erit luna in diem resurrectjonis d(omi)ni. /$_{15}$

IT(EM) RATIO DECENNOVENNALIS DE ANNOS COMMUNES ET EMBOLISMOS. / Decennouennalis ciclus p(er) hocdoada et endecada(m) semp(er) in se reuoluitur. ocdoas eni(m)q(ue) / a primo decemnouennalis incip(i)t ciclo qui est lunaris XVII°, anno primo et s(e)c(un)d(u)m minores / abet, tertju(m) maiore(m), quartu(m) et quintu(m) minores, sextu(m) maiore(m), septimu(m) minorem, octabo / maiorem. fiunt ergo in hocdoade anni com(m)munes V, embolismi III. endecadas ueroque a(n)no /$_{20}$ decennouennali incip(i)t ciclo q(ui) est lunaris sextus, primu(m) et s(e)c(un)d(u)m a(n)nos minores abet, tertju(m) maiore(m), / quartu(m) et quintu(m) minores, sextu(m) maiore(m), septimu(m) et octabu(m) minores, nonu(m)

maiorem, / decimu(m) minorem, undecimu(m) maiorem. fiunt ergo in eo decade co(m)munes a(n)ni septem,/ inuolismi IIII. co(m)munis ann(us) XII lunares menses abet, embolismos XIII colliget. / anni embolismi co(m)muniu(m) uidentur damna supplere ut a solare temp(us) lunaris /$_{25}$ equetur excursio. qua(m)uis eni(m) solis annu(m), ciclu(m) p(er) singulos menses luna circu(m)eat, / tamen ei(us) p(er)fectjonem duodecim suis mensib(us) implere no(n) preualet. deniq(ue) in a(n)nis co(m)munib(us) / ad ratjonem solaris anni undecim dies lune deesse cernuntur. in imbolismis uero, / XVIIII$^{e(m)}$ dies eundem annu(m) solare(m) uideretur luna transcendere per VIII ergo annos et XI. / l(u)n(e) c(u)rs(us) com sole contendit quando † dies ista colligit quod ille cucurrerit./$_{30}$ Nam in hocdoade, V$^{e(m)}$ anni co(m)munes, quinquies trecentjes quinquagies quater,/faciunt dies IDCCLXX. embolismi uero anni III, ter trecentjes octugies quater, / faciunt dies mille CLII. simul au(tem) faciunt dies IIDCCCCXXII. similiter VIII a(n)ni / solares,octjes trecenteni sexageni quini et quadrans, faciut (sic) simul dies IIDCCCCXXII. / simili quoq(ue) modo et endecadis anni VII^{m} co(m)munes et IIII^{or} embolismi si in su(m)ma /$_{35}$ congregentur tantunde(m) pene abent quantu(m) XI solares anni.

conficiunt / p(er) annos singulos ex incremento minetoru(m) menses XI et dies quadrans aguntur, / qui p(er) annos VIII° collecti, faciunt dies LX qui trib(us) embolismi treceni diuiduntur. //f.9^{r}// Trium enim, id (es)t primi et s(e)c(un)di co(m)munis et tertji embolismi, ad crescentes dies quum / quadrantibus suis et ter collecti XXXIII dies et VIIII $^{e(m)}$ ore, sunt ex quib(us) adiciuntur. / ipse tertjo embolismo XXX remanent III dies et VIIII$^{e(m)}$ horas de quarto item et quinto co(m)munis, / sextus embolism(us), una cu(m) propriis ad crescentib(us) sibi dieb(us) accipit similiter XXX, ex quib(us) /$_{5}$ restant iter(um) alii tres dies cum alias VIIIIe horas qui cu(m) superiorib(us) collecti faciunt / dies VII et septimi item co(m)munis anni et VIII ab I embolismi ad crescentes dies cum / quadrantib(us) suis, faciunt simul dies XXII et horas VI qui cum reliquis superiorib(us) septem / que remanserunt simul collecti faciunt dies XXX qui additi ipsi octabo faciunt eum / embolismu(m). sic ergo hii nonaginta dies in trib(us) embolismis consumuntur. hoc ideo /$_{10}$ fit quia Ebrei non XXX dieru(m) mensem set XXVIIII$^{e(m)}$ supputant. Latini au(tem) ideo tricenis / dieb(us) supputant quia ex illis dieb(us) XI et sex dies, XII mensib(us) dant ut faciant dies

/ CCCLX remanent au(tem) dies V et qui p(er) hos menses sup(er)adduntur, id (es)t martjo I, maio I, / iulio I, agusto I, octubrio I. nam december et ianuarius singulos dies quos sup(er)abent / februarios, ut subtracti eo quod ipsi anni sit finis quadrans, au(tem) que remanent / IIII^{or} anno in ratjone bissexti unu(m) diem adsignat.

IT(EM) CONPUTUM LUNE S(E)C(UN)D(U)M GREGOS./

Si nosse uis quomodo luna p(er) singulos dies requiras u(e)l quib(us) oris p(er)acto cursu deficiens / repente nascatur, su(m)me dies a ianuario usq(ue) in diem quem uolueris. su(m)me lunare(m) / circulu(m) quem uolueris, ipsu(m)q(ue) multiplica p(er) parte quinta et adde ad dies de k(alendis) i(a)n(ua)r(ii)s / quos primum sumsisti et parti p(er) LX. qui remanserint iteru(m) ipsu(m) parti p(er) quinta. qui remanse/$_{20}$rint ipsos agnosce esse puncta, id (es)t si unu(m) remanserit ipse est punctus et p(er) VIIII e(m) / partieris in V u(e)l quos cumq(ue) ipsa ora nascitur luna et est XXX. reposita uero superiore / su(m)ma de ianuario cum multiplicato p(er) parte V lunare circulo, iterum multiplicas/ lunare(m) circulu(m) p(er) parte VI^{a} sic ut superius p(er) V^{a} et adicies ad numeru(m) superiorem. / addis et caput deductjonis LX° uti superius partisti et collec-

ta in unu(m) su(m)ma /$_{25}$ iter(um) parti p(er) XXX^{a}. quod remanserit, ipsut est luna quando renascitur./

ARGUMENTUM QUOMODO LUNA INVENIATUR./ Si luna(m) querere uis, su(m)me de a k(alendis) (sic) eiusdem mensis in quo queris. adice epactas ei(us)-dem a(n)ni s(e)c(un)d(u)m / Latinos. adde et numeru(m) me(n)suu(m) a martjo et collecta su(m)ma q(uo)tq(uo)t sup(er) u(e)l min(us) uenerit, ipsa est l(una)./ si uero sup(er) LX fuerint, p(ro)p(te)r partjone XXX e(st) partis quod dicis bis XXX e(st), LX bis. ipsu(m) a se sup(er) LX /$_{30}$ semp(er) adicies et l(unam) legitime inuenies. set in hoc argume(n)to ad l(une) c(u)rs(um) ab ipsas k(alendas) m(a)r(tias) additus et in / ipso me(n)se no(n) adicitur nummeru(m) me(n)suu(m) sed dies me(n)sis ipsius cu(m) epactas et l(unam) absq(ue) errore inuenies./

Si uis feria(m) aut l(unam) inqualibe die u(e)l me(n)se inq(ui)rere, ita inuenies: primu(m) qua f(eri)a i(a)n(ua)r(ia)s intrat sollerte indagare. / su(m)me d(ies) ab ipsas kalendas ian(uarias), si in f(eri)a VII$^{e(m)}$ fuerint, ipsa est f(eri)a. si uero supra VII$^{e(m)}$ fuerint, p(er) VII$^{e(m)}$ diuides quare / q(u)a omne temp(us) VIIe terminatur dieb(us). quod remanserit de † d(e) f(eri)a qua a(n)nu(m) deducent, / ipsa est f(eri)a. si uero † qua pridie

k(alendas) ian(uarias) eodem anno est † k(alendas) ian(uarias), adice epactas s(e)c(un)d(u)m Latinos eiusdem anni. si infra XXX^{a} fuerint, ipsa est luna./ si uero sup(er) XXX^{a} fuerint, diuide p(er) XXX^{a}, quod superauerint ipsa erit luna./

* Nota: les cruces de les línies 588, 589 i 590 no indiquen altra cosa que el text del ms. està esborrat i és completament il.legible.

TRANSCRIPCIÓ DEL MS. Nº 8 DE LA CATEDRAL DE LEÓN (ff.20^{r}-27^{v}).

//f.20^{r}. 1ª columna// INCIPIUNT ARGUMENTA D(E) TITU- LIS / PASCHALIBUS S(E)C(UN)D(U)M HEBREOS / ET LATINOS.

Si nosse uis quotus annus est ab incarna- tjone / d(omi)ni n(o)s(tr)i Ih(es)u Chr(ist)i, multi- plica L^{a}II° per / XV$^{ma(m)}$ parte(m), id est quindecies L^{a}II°, DCCLXXX^{a}. / his semper adice XII^{m}, fiunt DCCLXLII^{o}./ adice et quotus indictjonis cuius uis anni / ut puta histius anni XIIII^{m}, fiunt DCCCCVI<DCCCVI> / octingentesimus sextus annus est ab / incarnatjone Chr(ist)i. hoc tantu(m) memor / esto sollicitjus requirendu(m) ut quotiens / quumq(ue) ad XV^{ma} indictjone p(er)ueneris, / unum semp(er) ad prima(m) summa(m) adicies / ut puta pro LII°, LIII, p(er) XV$^{ma(m)}$ parte(m) / **multi**plicauis quousq(ue) XV^{im} annos / alterius indictjonis recurras, hanc/ regula(m) sollerte indagare et annos d(omi)ni / sine ullo errore poteris repperire./

Et ut repperias quota sit era, adice annos / XXXVIII° ad annos incarnatjonis d(omi)ni qui iam / pr(a)ecesserunt antequa(m) Chr(istu)s nasceretur, ut puta / ad annos d(omi)ni qui supra memorati

sunt, fiunt DCCC/XLIIII^{or}. hii anni sunt ex quo era inuenta est./ Era ab aes uocata quia Iulius Cesar qui omne(m)/monarcia(m) tenuit aliut siui in tributo non pr(a)ecepit / dare nisi numos ereos et suo in tempore era inuenta / est. Monarcia uero, grego eloquio dicitur./ Monos Grec(a)e, Latine un(us) dicitur. Arcos princeps / quia ipse totjus mundu(m) principatu(m) tenebat./ Iulius a Iulia matre uocatus Cesar a cesione matris / uel quia cu(m) cesarie natus est. /

DE INDICTJONE QUOT(A)E SIT ANNUS./ Si uis scire quotus annus est indictjonis, summe / annos ab incarnatjonis d(omi)ni cuius uis anni, eisq(ue) semp(er) / adice canonicos IIIes. hos partire p(er) XV^{ma} parte quare / quia ipsa indictjo p(er) XVI^{m} annis currit et redit ad / caput. si parciendo superauerint I, II u(e)l IIIes aut/ quantiquumq(ue), ipse erit annus indictjonis. //f.20^{r}. 2ª columna// Si uero nil remanserit, XV^{ma} erit indictj<o>./

PRO BISEXTO QUOTUS SIT ANN<US>./ Si uellis repperire quo anno bissextu(m) incurrat / u(e)l quotus sit ann(us) pro bisexto, summe annos / ab

44 sit annus L, nos : annus sit Bened.

incarnatjone Chr(ist)i, eosq(ue) parti per IIII$^{a(m)}$ parte(m) / quare quia ipse bisextu(m) p(er) IIII^{or} annis crescit / et redit ad caput. si parciendo superauerit / I, II u(e)l IIIes, ipse est ann(us) post bisextu(m)./ si uero parciendo superauerint nil, bisextu(m) esse / scias.

DE CONCURRENTIBUS / SEPTIMANE DIEBUS./

Si nosse uis abiectjone solis, id est concurrentes / septimane dieb(us), summe annos ab incarnatjone / d(omi)ni, eisq(ue) semper adice summa(m) ex qua bisextu(m) / parti de quarta parte. ex his subtrahe I et quod remanserint / diuide p(er) VII$^{ma(m)}$ parte(m), quare quia om(n)is uit(a)e / n(o)s(tr)e temp(us), his septe(m) terminatur dieb(us) et redit / ad kaput. si partjendo p(er) parte VII^{ma} superauerint / I, II u(e)l IIIes usq(ue) VI, in ipsa feria erunt kalende / ianuari(a)e. si uero partjendo nil remanserit, die / sabbato kalende ianuari(a)e esse cognosce. /

DE ANNO DECENOVENALIS / CIRCULI SOLARIS QUOTUS SIT./ Si uis scire quotus annus sit circuli decennobenalis, / summe annos ab incarnatjone

47 parciendo L, nos : partiendo Bened. 49 parciendo L, nos : partiendo Bened.

d(omi)ni, eisq(ue) semp(er) / adice I, eosq(ue) partire p(er) XVIIII$^{ma(m)}$ parte(m), / quare quia ipse cyclus p(er) XVIIII^{em} annos currit / et redit ad caput. si partjendo superauerint I, / II° u(e)l IIIes usq(ue) ad XVIII°, ipse erit annus cycli /$_{30}$ solaris decennobenalis. si nil remanserit, ann(us) est XVIIII$^{m(us)}$.

QUOTUS SIT LUNARIBUS CYCLUS. /Si uis scire quotus annus sit cycli lunaris / qui decennobenalis circulo continetur, / summe annos ab incarnatjone d(omi)ni /$_{35}$ et subtrahe ab eis semper II°. quod / remanserint p(er) XVIIII^{am} parte(m) diuides. / quod iam sup(er)fuerit, ipse est cyclus / lune decennobenalis cyrculi. si nicil / superauerit, XVIIII m(us) ann(us) lune ./$_{40}$

D(E) EPACTIS LUNARIBUS./ Si uis cognoscere quod sunt epact(a)e, / id est abiectjones lunares, summe //f.20^{V}. 1ª columna// <annos ab i>ncarnatjone d(omi)ni, hos diuide / <per XVIIII>ma(m) parte(m) quare quia ipse epacte / <per XV>IIII annos currit et redit ad kaput./ quod partiendo p(er) XVIIII$^{ma(m)}$ superauerint,/$_{5}$ multiplica p(er) parte XI, quod p(er) XI^{a} multiplica/beris, diuide p(er) XXX. quod de XXX superaberint, / ipsos addent (A)egyptji ad lune cursu(m).

Ad ipsas / epactas (A)egyptjor(um) adice VIII° canonicos./ si infra XXX u(e)l usq(ue) XXX^{ta} fuerint, ipsa(m) epacta(m) / s(e)c(un)d(u)m Latinos esse cognosce. si uero ipse / epact(a)e (A)egyptjo-r(um) cu(m) octo quod (<u>sic</u>) adiecisti / sup(er) XXX fuerint, deduc p(er) XXX. quod sup(er)fuerit/ ad lune cursu(m) adicies. tu uero sollicitus esto / ut si quando annos d(omi)ni p(er) XVIIII$^{ma(m)}$ parte , si / diuidendo parui remanserunt, I aut II°, / p(er) XI^{a} multiplicaberis, id (est), XI I, XI^{m} aut / undecies bini, XXII°. ipsos addent (A)e-gyptji / ad lune cursu(m). eisq(ue) adice VIII° et repperies / Latinor(um). quotjens au(tem) nihil remanserint / siue ex parte XVIIII^{a} seu ex XXX, nulla(m) esse / epacta(m) noberis (A)egyptjo(rum), sed esse annu(m) / primu(m) decennobenalis cycli solis quod est / lunaris XVII$^{m(us)}$, in quo anno primo VIII° adicim(us) / nos ad lune cursu(m).

QUOTUS ANNUS / CICLI SOLARIS ANNORU(M) XXVIII°./ Si nosse uis inquoliuet anno quotus sit annus in circulo solis qui p(er) XXVIII° annos uol-uitur / summe annos ab incarnatjone d(omi)ni qui / occurrunt. adice canonicos XXV sicq(ue) post/mo-du(m) summa(m) ipsa(m) p(er) XXVIII parte ad / conpe-

92 adice L, <u>nos</u> : adde <u>Bened.</u>

tente(m) numeru(m) liquidius diuideuis / et quod remanserit, solis circulu(m) esse pronuntjab(is)./ si uero partiendo nihil superaberit, XVIII$^{m(us)}$ / est solis cyrculus sicq(ue) ad primu(m) redis./$_{35}$

ZODIATIUM CYCLUM AB ANTIQUIS / in trecentis LX partib(us) diuisu(m) fuisse / manifestu(m) est quia duodecim signa que / in eo sunt singula tricenas partes habent. / duodecies enim triceni, tricentos LX faciunt. /$_{40}$ sed dum solis astrum tarditate sui in / trecentis LX dieb(us) easde(m) partes p(er)agrare / minime posse aderetur, addite sunt ei //f.20^{v}. 2ª columna// queda(m) particule quib(us) adiectis supplere / possit ambitu(m) signiferi cyrculi. singulis ergo / partib(us) quas eu(m) singulis dieb(us) p(er)agrare necesse est, / addita sunt momenta XIIII ex quib(us) conpaginantur. /$_{5}$ duodecies enim XIIII, CCCCXX^{m} sunt, quod sunt / hore ut supra dictu(m) est in XXX dieb(us), X^{m} semis hore./ in X^{m} semis hore sunt momenta XL, XX, in ipsa in XII^{m} partes diuisa faciunt ut unicuiq(ue) signo addantur / momenta XIIII^{im}. ex ipsis X horis et dimidia /$_{10}$ concrescunt ore p(er) totu(m) annu(m) CXXVI. duodecies / enim deni, CXX faciunt, et duodecies VIes / horas faciunt. que ore du(m) p(er)diuise fuerint / ita

133 <u>primum alterumque</u> semis <u>om. Bened.</u>

dumtaxat ut unusquisq(ue) dies cu(m) nocte sua / XXIIII^{or} horas abeat, fiunt V dies et VIes ore. / quinquies enim XXIIII^{or}, CXX faciunt. sex uero ore / que remanent quia nec conputari nec leguntur/ nec sole in hunc anno die(m) facere possunt / additis alii sex que eis in alio anno adiciuntur / et tertjis sex que eis in III° anno adiciuntur / et quartis sex q(ue) eis in IIII° anno adiciuntur, efficiu(n)tur / XXIIII horas et est dies unus cu(m) nocte sua , que(m) bisextu(m) uocant et est causa quinq(ue) dier(um) / et quadrantis qui sup(er) CCCLX partes adcrescunt./

Lunam uero s(e)c(un)d(u)m quorunda(m) opinione(m) / signiferi ambitu p(er)currere dicitur XXVII dieb(us), / hocto horis. ita uidelicet ut in uno quoque / signo moretur duob(us) dieb(us) et senis oris et bisse<x> / unius hore. sed hanc eor(um) opinione(m) adfirmat / sagacissima indagatjo filosophor(um) qui dicunt / hoc luna(m) itineris conficere in VIIII oris quod / sol conficit in quinq(ue) dieb(us). nisi enim duob(us) dieb(us) / et senis oris et bisse<x> unius ore aliquid addatur / nequaquam poterit credi hoc luna(m) p(er)agere

144 additis L, nos : addictis Bened. 161 unius L, nos : iunus Bened.